JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

12 päivänä syyskuuta 2006 [1]

Sisällys

I Johdanto ..... I - 963

II Riidanalainen päätös ..... I - 963

III Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio ..... I - 965

IV Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa ..... I - 965

V Valittajan valitusperusteet ja osapuolten perustelut ..... I - 966

A Ensimmäinen valitusperuste: oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteen loukkaaminen ..... I - 966

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely ..... I - 966

2. Valittajan väitteet ..... I - 968

3. Komission perustelut ..... I - 970

4. Asian arviointi ..... I - 973

B Toinen valitusperuste: EY 81 artiklan virheellinen soveltaminen komission päätöksen 2 artiklan osalta ..... I - 978

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely ..... I - 978

2. Valittajan väitteet ..... I - 979

3. Komission perustelut ..... I - 980

4. Asian arviointi ..... I - 981

1 – Alkuperäinen kieli: hollanti.

C Kolmas valitusperuste: yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen määrättyä sakkoa laskettaessa ..... I - 983

1. Valituksenalaisen tuomion merkitykselliset kohdat ..... I - 983

2. Valittajan väitteet ..... I - 984

3. Komission perustelut ..... I - 986

4. Asian arviointi ..... I - 987

VI Oikeudenkäyntikulut ..... I - 988

VII Ratkaisuehdotus ..... I - 989

I Johdanto

1. Tarkasteltavana olevassa asiassa on kysymys valituksesta, jonka Salzgitter Mannesmannröhren-Werke GmbH (aiemmin Mannesmannröhren-Werke AG) (jäljempänä Mannesmann tai valittaja) on tehnyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-44/00, Mannesmannröhren-Werke AG vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, 8.7.2004 antamasta tuomiosta. [2]

2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi valituksenalaisessa tuomiossa sakkoa, joka oli määrätty valittajalle EY 81 artiklan soveltamisesta (Asia IV/E-1/35.860-B – saumattomat teräsputket) 8.12.1999 tehdyllä komission päätöksellä 2003/382/EY [3] (jäljempänä päätös) ja muilta osin hylkäsi päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen.

II Riidanalainen päätös

3. Riidanalaisen päätöksen perustana olevien tosiseikkojen osalta viittaan yhdistetyissä asioissa C-403/04 P ja C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries Ltd ja Nippon Steel Corp. vastaan komissio, antamani ratkaisuehdotuksen 3–12 kohtaan.

2 – Kok. 2004, s. II-2223.

3 – EUVL 2003, L 140, s. 1.

4. Päätöksen päätösosa on merkityksellinen esillä olevassa valituksessa:

"*1 artikla*

1. Mannesmannröhren-Werke AG – – [on rikkonut] EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä osallistumalla tämän päätöksen johdanto-osassa esitetyllä tavalla ja esitetyssä laajuudessa sopimukseen, jolla pyrittiin muun muassa yritysten kotimarkkinoiden kunnioittamiseen saumattomien OCTG API- ja project linepipe -tuotteiden osalta.

2. Rikkominen on kestänyt vuodesta 1990 vuoteen 1995 Mannesmannröhren-Werke AG:n – – osalta. – –

2 artikla

1. Mannesmannröhren-Werke AG – – [on rikkonut] EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä tekemällä 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen yhteydessä sopimuksia, joiden perusteella sileäpäisten OCTG-tuotteiden toimitukset British Steel Limitedille – – on jaettu.

2. – – Mannesmannröhren-Werke AG:n osalta rikkominen on kestänyt 9 päivästä elokuuta 1993 aina 24 päivään huhtikuuta 1997.

– –

4 artikla

Edellä 1 artiklassa mainituille yrityksille määrätään kyseisessä artiklassa todetun rikkomisen vuoksi seuraavat sakot:

1. Mannesmannröhren-Werke AG	13 500 000 euroa

– –"

III Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

5. Seitsemän kahdeksasta yrityksestä, joille oli määrätty sakko, mukaan lukien Mannesmann, nostivat kanteen riidanalaisesta päätöksestä seitsemällä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.2.2000 ja 3.4.2000 välisenä aikana toimitetulla kannekirjelmällä.

6. Mannesmann vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti sille määrätyn sakon alentamista sekä oikeudenkäyntikulujen määräämistä komission maksettavaksi.

7. Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– kumosi riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan siltä osin kuin siinä todetaan väitetyn rikkomisen alkaneen ennen 1.1.1991

– vahvisti kantajalle määrätyn sakon määräksi 12 600 000 euroa

– hylkäsi kanteen muilta osin

– velvoitti kaikki osapuolet vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

IV Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

8. Mannesmann vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on hylätty päätöksestä nostettu kanne

– kumoaa komission päätöksen

– toissijaisesti alentaa päätöksen 4 artiklassa määrättyä sakkoa

– alentaa päätöksen 5 artiklassa vahvistettuja viivästyskorkoja

– edelleen toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi uutta tuomiota varten, jossa otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen tuomio

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

9. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää valituksen kokonaisuudessaan ja velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

V Valittajan valitusperusteet ja osapuolten perustelut

10. Mannesmann on esittänyt valituksenalaisen tuomion kumoamiseksi kolme valitusperustetta, jotka on johdettu seuraavista seikoista: oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteen loukkaaminen, EY 81 artiklan virheellinen soveltaminen päätöksen 2 artiklan osalta sekä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen.

11. Tarkastelen valittajan valitusperusteita edellä mainitussa järjestyksessä.

A *Ensimmäinen valitusperuste: oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteen loukkaaminen*

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely

12. Valittaja katsoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että jakoperusteita koskevaa asiakirjaa (Sharing key) ei tule hyväksyä todisteeksi päätöksessä todetuista EY 81 artiklan rikkomisista. Koska komissio ei ole paljastanut tämän asiakirjan laatijaa, sen todenperäisyyttä ja todistusvoimaa olisi syytä epäillä.

13. Mannesmannin mukaan komission olisi pitänyt ainakin täsmentää ne olosuhteet, joissa se on hankkinut tämän asiakirjan, johon vedotaan välittömänä todisteena lainvastaisesta toimesta.

14. Yksikään asianomaisista yrityksistä ei ole myöntänyt tämän asiakirjan todenperäisyyttä, eikä komissiokaan ole voinut osoittaa sen todenperäisyyttä, joten komissio ei voisi käyttää sitä Mannesmannia vastaan. Riidanalaisen päätöksen kumoaminen olisi tämän puolustautumisoikeuksien loukkauksen vuoksi perusteltua.

15. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli tuomionsa 81–85 kohdassa yksityiskohtaisesti perusteluja, jotka oli esitetty sitä vastaan, että jakoperusteita koskeva asiakirja hyväksytään todisteeksi:

"81. Ensiksi on huomattava, että komissio tukeutuu hyvin laajalti niissä riidanalaisen päätöksen perustelukappaleissa, joissa käsitellään päätöksen 1 artiklassa todetun rikkomisen olemassaoloa, Verlucan 17.9.1996 antamaan selvitykseen – –. Vaikka komissio tukeutuu myös tässä yhteydessä, erityisesti riidanalaisen päätöksen 85 ja 86 perustelukappaleessa, jakoperusteita koskevaan asiakirjaan, on katsottava, että viimeksi mainitulla ei ole yhtä paljon merkitystä riidanalaisen päätöksen yleisessä systematiikassa kuin Verlucan selvityksillä.

82. Näin ollen on heti aluksi hylättävä Mannesmannin väite, jonka mukaan komissio on pääasiallisesti tukeutunut tähän asiakirjaan todetakseen riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen olemassaolon. – –

83. [Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tässä kohdassa osittain riidanalaisen päätöksen 85 ja 86 kohtaan, joissa selitetään, kuinka komissio on saanut haltuunsa jakoperusteita koskevan asiakirjan ja mikä on sen merkityksellinen sisältö.]

84. Siltä osin kuin kysymys on jakoperusteita koskevan asiakirjan tutkittavaksi ottamisesta todisteena riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetusta rikkomisesta, on ensiksi huomattava, että yhteisön oikeudessa vallitseva periaate on vapaan todisteiden harkinnan periaate ja että ainoa merkityksellinen arviointiperuste esitettyjen todisteiden harkinnassa on niiden luotettavuus (julkisasiamiehen tehtäviä hoitaneen tuomari Vesterdorfin ratkaisuehdotus asiassa T-1/89, Rhône-Poulenc v. komissio, tuomio 24.10.1991, Kok. 1991, s. II-867, II-869, II-954; ks. vastaavasti myös yhdistetyt asiat C-310/98 ja C-406/98, Met-Trans ja Sagpol, tuomio 23.3.2000, Kok. 2000, s. I-1797, 29 kohta ja yhdistetyt asiat T-141/99, T-142/99, T-150/99 ja T-151/99, Vela ja Tecnagrind v. komissio, tuomio 7.11.2002, Kok. 2002, s. II-4547, 223 kohta). Lisäksi komission saattaa olla välttämätöntä turvata tietolähteidensä anonymiteetti (ks. vastaavasti – – asia Adams v. komissio,[4] tuomion 34 kohta), eikä tämä seikka riitä velvoittamaan komissiota jättämään käyttämättä hallussaan olevaa todistetta.

4 – Asia 145/83, Adams v. komissio, tuomio 7.11.1985 (Kok. 1985, s. 3539, Kok. Ep. VIII, s. 341).

85. Tästä seuraa, että vaikka Mannesmannin väitteet voivatkin olla merkityksellisiä arvioitaessa jakoperusteita koskevan asiakirjan luotettavuutta ja siis todistusvoimaa, ei voida katsoa, että se olisi todiste, jota ei voida tutkia ja joka olisi jätettävä pois asiakirjavihkosta."

2. Valittajan väitteet

16. Valittaja esittää valitusperusteidensa tueksi pääasiallisesti kaksi väitettä:

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tulkinnut oikein asian kannalta merkityksellistä yhteisöjen tuomioistuimen ja sen itsensä oikeuskäytäntöä valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa. Kyseisen oikeuskäytännön mukaan todisteiden arvioinnin yhteydessä on varmennettava todisteiden alkuperä.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hyväksyessään jakoperusteita koskevan asiakirjan todisteeksi jättänyt huomioimatta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asian kannalta merkityksellisen oikeuskäytännön, joka koskee Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen (jäljempänä ihmisoikeussopimus) 6 artiklaa, siltä osin kuin on kyse anonyymien todistajien ja todisteiden hyväksyttävyydestä.

17. Valittaja viittaa tässä yhteydessä asiassa Vela ja Tecnagrind vastaan komissio annetun tuomion [5] 223 kohtaan ja toteaa, että yhteisön oikeuden mukaan todistemateriaalia arvioitaessa on tarkasteltava sen alkuperää.

18. Hallinnollisessa tutkintamenettelyssä vastapuolena olevalla yrityksellä on valittajan mukaan oltava rajoituksitta mahdollisuus tarkastella asiakirjan sisällön todenperäisyyttä sekä tiedonantajan uskottavuutta. Jos tätä mahdollisuutta ei ole, yritys ei kykene selvittämään, puhuuko tiedonantaja totta vai onko kysymys manipuloinnista, jota kolmannet osapuolet harjoittavat aiheuttaakseen vahinkoa kyseiselle yritykselle. Tuntemattomalta laatijalta tulevien tai alkuperältään tuntemattomien todisteiden käyttäminen on lisäksi ristiriidassa EU 6 artiklan 1 kohdassa mainittujen oikeusvaltion periaatteiden kanssa.

19. Tämä ei valittajan mukaan ole ristiriidassa asiassa Adams vastaan komissio annetun tuomion [6] kanssa, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa ja jossa on kysymys anonyymista informaatiosta, jota käytetään suoritettaessa tutkimuksia muiden – sallittujen – todisteiden löytämiseksi.

5 – Mainittu edellä tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa.
6 – Mainittu edellä alaviitteessä 4.

20. EU 6 artiklan 2 kohdassa määrätään, että yhteisön oikeutta sovellettaessa on otettava huomioon ihmisoikeussopimuksen mukaiset perusoikeudet. Tämä on lisäksi vahvistettu uudelleen selkeästi Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. [7] Perusoikeuskirjan 46 ja 47 artikla vastaavat ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaa, ja niissä taataan kansalaisille oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

21. Lisäksi valittajan mukaan perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että tuomioistuinten tulkitessa perusoikeuskirjaa on taattava vähintään ihmisoikeussopimuksessa tarjottu suojan taso. Virallisissa lausunnoissa on vielä lisätty 52 artiklan 3 kohdan yhteydessä, että viitattaessa ihmisoikeussopimukseen on tarkoitus ottaa huomioon myös sovellettava Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.

22. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on valittajan mukaan asettanut oikeuskäytännössään toistuvasti selkeät rajat anonyymien kolmansien osapuolten lausuntojen käytölle. Oikeuskäytännön mukaan vastaajalla on oltava mahdollisuus kiistää tällaisten lausuntojen todenperäisyys sekä myös anonymiteetin suojaaman henkilön uskottavuus. Valittaja viittaa tässä yhteydessä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asioissa Kostovski vastaan Alankomaat, [8] Van Mechelen vastaan Alankomaat [9] ja Windisch vastaan Itävalta [10] antamiin tuomioihin.

23. Valittajan mukaan tämä oikeuskäytäntö vahvistaa sen, että anonyymien lausuntojen käyttö on sallittua asian selvittämisen aikana mutta että tällaisia lausuntoja ei saa käyttää todisteaineistona epäilyksenalaista vastaan.

24. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Visser vastaan Alankomaat hiljattain antamassa tuomiossa [11] todetaan asiakirjasta, johon sisältyy anonyymin todistajan lausunto, seuraavaa: Tällaista asiakirjaa voidaan käyttää todisteena ainoastaan silloin, kun a) vastaaja ei ole oikeudenkäynnin missään vaiheessa pyytänyt lupaa kuulla kyseistä todistajaa, b) asian arviointi perustuu pääasiallisesti muuhun todisteaineistoon, joka ei ole peräisin anonyymeista lähteistä, ja c) tuomioistuin nimenomaisesti ilmoittaa käsitelleensä anonyymin todistajan lausuntoja varovasti ja huolellisesti.

7 – EYVL 2000, C 364, s. 1.

8 – Ks. asia Kostovski v. Alankomaat, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 20.11.1989, A-sarja, nro 166.

9 – Ks. asia Van Mechelen v. Alankomaat, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.4.1997, Reports 1997-III.

10 – Ks. asia Windisch v. Itävalta, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 27.9.1990, A-sarja, nro 186.

11 – Ks. asia Visser v. Alankomaat, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 14.2.2002, Reports 2002, 32 kohta.

25. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole täyttänyt esillä olevassa asiassa edellä mainittuja edellytyksiä. Tässä yhteydessä ei ole merkityksellistä, minkä arvon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut jakoperusteita koskevalla asiakirjalla olevan todisteena. Valituksenalaisen tuomion 85–94 kohdasta lisäksi ilmenee sitä paitsi, että kyseinen asiakirja oli todistelussa keskeisessä asemassa.

26. Valittaja toteaa tämän perusteella, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käyttäessään jakoperusteita koskevaa asiakirjaa valittajaa vastaan loukannut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatetta. Tämän periaatteen mukaan puolustautumisoikeuksia voidaan rajoittaa ainoastaan siinä määrin kuin on välttämätöntä ja oikeasuhteista. [12] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tiennyt anonyymin tiedonantajan henkilöllisyyttä eikä motiivia, joten se ei voinut arvioida, oliko puolustautumisoikeuksien rajoittaminen tässä asiassa perusteltua.

3. Komission perustelut

27. Komissio katsoo, että tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska valittaja on vedonnut ensimmäistä kertaa vasta muutoksenhakuasteessa siihen, että ihmisoikeussopimusta ja perusoikeuskirjaa on rikottu. Valittaja totesi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ainoastaan, että hyväksyttäessä jakoperusteita koskeva asiakirja todisteeksi loukataan puolustautumisoikeuksia. Valittajan olisi joka tapauksessa ollut mahdotonta syyttää komissiota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa perusoikeuskirjan rikkomisesta. Perusoikeuskirja on annettu vasta 7.12.2000, kun taas riidanalainen päätös on päivätty 8.12.1999.

28. Komissio kiistää asiakysymyksen osalta sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi loukannut puolustautumisoikeuksia. Valittajan mainitseman oikeuskäytännön [13] perusteella ei voida missään tapauksessa päätellä, että asiakirjaa ei saa käyttää todisteena, jos sen laatija on tuntematon. Kyseisen oikeuskäytännön mukaan asiakirjan alkuperä on yksi kriteereistä, joiden perusteella arvioidaan sen todistusarvoa.

29. Puolustuksen lailla myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on arvioitava kaikkien saatavilla olevien tietojen perusteella, onko todiste todenperäinen ja ilmaistaanko sen sisällössä tosiseikat oikein vai väärin.

30. Komission mukaan keskeistä on se, onko valittajalla ollut mahdollisuus ottaa kantaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioimien todisteiden todenperäisyyteen ja uskottavuuteen, ennen kuin kyseinen tuomioistuin muodosti niistä mielipiteensä.

12 – Tässä yhteydessä valittaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 265/87, Schräder v. Hauptzollamt Gronau, 11.7.1989 antamaan tuomioon (Kok. 1989, s. 2237, Kok. Ep. X, s. 109, 21 kohta).

13 – Mainittu tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa ja alaviitteessä 4.

Esillä olevassa asiassa on ollut tällainen mahdollisuus sekä komission päätökseen johtaneessa menettelyssä että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidetyssä oikeudenkäynnissä.

31. Asiakirjan todistusarvoon voi komission mukaan kuitenkin vaikuttaa se, että asiakirjan laatijaa, vastaanottajaa ja asiakirjan laatimisen olosuhteita ei tunneta tai että komissio ei saa paljastaa näitä seikkoja EY 287 artiklan mukaisen salassapitovelvollisuuden vuoksi.

32. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut tämän valituksenalaisessa tuomiossa asianmukaisesti huomioon toteamalla tuomion 86 kohdassa, että jakoperusteita koskevan asiakirjan todistusarvo on ainoastaan rajallinen, koska sen laatimisen olosuhteet ovat tuntemattomat, ja toisaalta toteamalla tuomion 87 ja 94 kohdassa, että asiakirjalla on – tällä tavoin rajallista – todistusarvoa, koska se sisältää erityisiä tietoja, jotka vastaavat muiden asiakirjojen sisältämiä tietoja.

33. Lisäksi valittajan päätelmät asiassa Adams vastaan komissio annetusta tuomiosta [14] ovat puutteellisia. Pitää paikkansa, että komissiolla on kyseisen tuomion mukaan salassapitovelvollisuus, kun tiedonantaja pyytää anonymiteettia, mutta velvollisuus tulee voimaan vasta, jos komissio alkaa käyttää kyseisiä tietoja.

34. Komissio kiistää sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi rikkonut ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaa ja perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklaa.

35. Perusoikeuskirjan osalta komissio huomauttaa, että se ei ole vielä oikeudellisesti sitova. [15] Lisäksi perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohdan mukaisella oikeudella oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ei ole erillistä merkitystä, koska perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan kyseinen säännös ei ole kattavampi kuin ihmisoikeussopimuksen 6 artikla. Siksi tässä yhteydessä ei olisi tarpeen kiinnittää edelleen erillisesti huomiota perusoikeuskirjan 47 artiklaan.

36. Vaikka ihmisoikeussopimus ei olekaan osa yhteisön oikeutta, [16] oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kuuluu perusoikeuksiin, jotka ovat erottamaton osa yhteisön oikeutta ja joiden tulkinnassa yhteisöjen tuomioistuimen on otettava asianmukaisesti

14 – Mainittu edellä alaviitteessä 4.

15 – Yhdistetyt asiat T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 ja T-272/01, Philip Morris ym. v. komissio, tuomio 15.1.2003 (Kok. 2003, s. II-1, 122 kohta).

16 – Asia T-112/98, Mannesmannröhren-Werke AG v. komissio, tuomio 20.2.2001 (Kok. 2001, s. II-729, 59 kohta).

huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö. [17]

37. Valittajan mainitsema Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö koskee anonyymien lausuntojen käyttöä rikosoikeudenkäynnissä, mutta esillä olevassa asiassa on kysymys tuntemattoman laatijan asiakirjan käytöstä kilpailuoikeudellisessa menettelyssä sakon määräämiseksi.

38. Mannesmann rinnastaa perusteettomasti todistajien kuulemisen todisteena ja asiakirjatodisteet. Ainoastakaan valittajan mainitsemasta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiosta [18] ei ilmene, että asiakirjoja voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun niiden laatija on tiedossa ja kun vastaaja ja toimivaltainen tuomioistuin voivat kuulla häntä.

39. Komission mukaan tämän oikeuskäytännön lähtökohtana on, että periaatteessa kaikki todisteet on esitettävä julkisessa käsittelyssä kiinnittäen huomiota kontradiktoriseen menettelyyn. [19]

40. Komissio muistuttaa, että sillä ei ole hallinnollisessa tutkintamenettelyssä toimivaltaa velvoittaa henkilöitä toimimaan todistajina. Siksi kilpailuasioissa tehtävät päätökset perustuvat ennen kaikkea asiakirjatodisteisiin. Menettelyn näiden erityispiirteiden valossa komissiolle riittää edellä mainitun periaatteen noudattamiseksi, että kaikki todisteet ovat saatavilla, jotta asianomainen yritys voi saada ne tiedoksi ja ottaa niihin kantaa kirjallisesti tai suullisesti. Komission on mahdollistettava tällainen kontradiktorinen menettely sovellettaessa tätä periaatetta hallinnolliseen menettelyyn.

41. Lisäksi komissio kiistää Mannesmannin väitteen, jonka mukaan jakoperusteita koskevalla asiakirjalla olisi ollut keskeinen merkitys asian selvittämisessä.

42. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo kumonnut edellä mainitun väitteen valituksenalaisen tuomionsa 81 ja 82 kohdassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomiois-

17 – Yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P, C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinylmaatschappij ym. v. komissio, tuomio 15.10. 2002 (Kok. 2002, s. I-8375, 273 ja 274 kohta).

18 – Komissio viittaa tässä yhteydessä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen seuraavissa asioissa antamiin tuomioihin: Kostovski v. Alankomaat (mainittu alaviitteessä 8, tuomion 41 kohta), Van Mechelen v. Alankomaat (mainittu alaviitteessä 9, tuomion 51 kohta), Windisch v. Itävalta (mainittu alaviitteessä 10, tuomion 26 kohta). Komissio viittaa myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Äsch v. Itävalta 26.4.1991 antamaan tuomioon, A-sarja, nro 203, 27 kohta, ja asiassa Lüdi v. Sveitsi 15.6.2002 antamaan tuomioon, A-sarja, nro 238, 47 kohta.

19 – Tämä lähtökohta ilmenee edellä alaviitteessä 18 mainituista oikeuskäytännön kohdista.

tuin kehittelee edelleen näkemystään tuomion 87 kohdassa toteamalla, että siltä osin kuin jakoperusteita koskeva asiakirja sisältää erityisiä tietoja, jotka vastaavat muiden asiakirjojen, erityisesti Verlucan selvitysten, sisältämiä tietoja, nämä todisteet voivat vahvistaa toisiaan. [20]

4. Asian arviointi

43. Yhteisön oikeuden yleisenä periaatteena on, että jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin yhteisön kilpailuoikeutta sovellettaessa. Onko tätä yleistä periaatetta tulkittava siten, että asiakirjoja, jotka sisältävät asianomaisten yritysten kannalta raskauttavia tietoja, ei voida ottaa huomioon todisteina, jos asiakirjojen laatijoiden ja asiakirjat komissiolle toimittaneiden henkilöllisyyden on jäätävä salaiseksi?

44. Tämä on pääasiallisesti se oikeuskysymys, jonka valittaja esittää ensimmäisessä valitusperusteessaan ja johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mielestä vastannut virheellisesti.

45. Yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään tunnustanut yhteisön oikeuden yleisen periaatteen, jonka mukaan jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, missä yhteydessä sillä on tapana viitata sekä jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen että ihmisoikeussopimukseen. [21]

46. Edellisen kohdan viimeisen lauseen perusteella en pidä vakavana sitä, että valittaja on jättänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidetyssä oikeudenkäynnissä nimenomaisesti viittaamatta ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan.

47. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on aina korostanut, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaate on yhteisön oikeuden yleinen periaate, joka on johdettu perusoikeuksista, jotka perustuvat ihmisoikeussopimukseen ja erityisesti sen 6 artiklaan.

48. Siksi voidaan olettaa, että jos yhteisöjen tuomioistuimissa vedotaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteeseen, kuten valittaja teki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, [22] siihen sisältyy myös epäsuora viittaus ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan.

20 – Valituksenalaisen tuomion 87 kohta kuuluu sanasta sanaan seuraavasti: "Siltä osin kuin jakoperusteita koskeva asiakirja sisältää erityisiä tietoja, jotka vastaavat muiden asiakirjojen, erityisesti Verlucan selvitysten, sisältämiä tietoja, on kuitenkin katsottava, että nämä seikat voivat vahvistaa toisiaan".

21 – Tämä oikeuskäytäntö on vahvistettu hiljattain. Ks. asia C-341/04, Eurofood IFSC Ltd, tuomio 2.5.2006 (Kok. 2006, s. I-3813, 65 kohta).

22 – Ks. lähemmin valituksenalaisen tuomion 77 kohta.

49. Näin ollen katson, että tämä valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi.

50. Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatetta on aikojen kuluessa kehitetty edelleen ja konkretisoitu EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisia koskevaa komission hallinnollista tutkintamenettelyä varten. Tämä periaate on tulosta vuorovaikutuksesta yhteisöjen tuomioistuinten, hallintokäytäntöään toteuttavan komission ja yhteisön lainsäätäjän välillä, joka on kodifioinut hallintokäytännön ja oikeuskäytännön kehittymisen menettelysäännöissä. [23]

51. Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteeseen sisältyy tutkinnan kohteeksi joutuneille yrityksille vähintään seuraavat oikeudet:

– Väitteet, joista asianomaisten yritysten on voitava esittää huomautuksensa, on annettava tiedoksi etukäteen. [24]

– Oikeus tutustua asiakirja-aineistoon: komission on annettava yrityksille tilaisuus tutustua asiakirjoihin sisältyviin todisteisiin, joilla se perustelee väitteitään, paitsi jo todisteisiin sisältyy liikesalaisuuksia ja muita luottamuksellisia tietoja, joita ei saa paljastaa. [25]

– Oikeus vastata kirjallisesti väitetiedoksiantoon. [26]

– Oikeus suulliseen kuulemiseen. Asianomaiset yritykset saavat esittää näkemyksensä niitä vastaan esitetyistä väitteistä suullisesti suullisessa kuulemisessa. [27]

52. Todisteluun kilpailuasioissa liittyy erityisongelmia, joista yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt asiassa Aalborg-Portland vastaan

23 – Tämä ilmaistaan selkeästi perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16 päivänä joulukuuta 2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1/2003/EY (EYVL 2003, L 1, s. 1) ja EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta 7 päivänä huhtikuuta 2004 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 773/2004 (EUVL 2004, L 123, s. 18).

24 – Edellytykset, jotka väitetiedoksiannon on täytettävä, on määritelty aiemmin vakiintuneessa oikeuskäytännössä. Ks. esim. asia 41/69, ACF Chemiefarma v. komissio, tuomio 15.7.1970 (Kok. 1970, s. 661, Kok. Ep. I, s. 455, 90–96 kohta); asia 48/69, ICI v. komissio, tuomio 14.7.1972 (Kok. 1972, s. 619, Kok. Ep. II, s. 25, 21–25 kohta) ja yhdistetyt asiat 100/80–103/80, Musique Diffusion Française v. komissio, tuomio 7.6.1983 (Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 12–17 kohta). Tästä on säädetty nykyisin asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen N:o 773/2004 11 artiklan 2 kohdassa (mainittu edellä alaviitteessä 23).

25 – Yhteisöjen tuomioistuin on periaatteessa hyväksynyt tämän oikeuden. Ks. asia 85/76, Hoffman-La Roche v. komissio, tuomio 13.2.1979 (Kok. 1979, s. 461, Kok. Ep. IV, s. 341, 11 kohta); edellä alaviitteessä 24 mainitussa asiassa Musique Diffusion Française v. komissio annetun tuomion 24–30 kohta; asia 107/82, AEG-Telefunken v. komissio, tuomio 25.10.1983 (Kok. 1983, s. 3151, Kok. Ep. VII, s. 281, 21–30 kohta) ja yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg-Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004 (Kok. 2004, s. I-123, 68 kohta). Oikeudesta tutustua asiakirja-aineistoon on säädetty nykyisin asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 773/2004 15 artiklassa. Asetukset on mainittu edellä alaviitteessä 23.

26 – Tämä oikeus on nykyisin kodifioitu edellä alaviitteessä 23 mainitun asetuksen N:o 773/2004 10 artiklassa.

27 – Tämä oikeus on nykyisin kodifioitu asetuksen N:o 773/2004 12 artiklassa.

komissio antamassaan tuomiossa [28] hiljattain yhteenvedon:

– Kilpailunvastaisiin menettelytapoihin ja sopimuksiin liittyvät toimenpiteet toteutetaan vaivihkaa, kokoukset pidetään salassa, useimmiten kolmannessa maassa, ja niihin liittyvien asiakirjojen määrä pidetään mahdollisimman vähäisenä.

– Jopa ne harvat asiakirjat, jotka osoittavat taloudellisten toimijoiden välisen lainvastaisen yhteydenpidon, ovat yleensä hajanaisia ja vähäisiä.

– Useimmiten kilpailunvastaisen menettelytavan tai sopimuksen olemassaolo on pääteltävä tietyistä yhteensattumista ja indisioista, jotka yhdessä tarkasteltuina voivat muun selityksen puuttuessa olla osoitus kilpailusääntöjen rikkomisesta.

53. Näiden todellisten todisteluongelmien lisäksi on otettava myös huomioon rajoitukset, jotka koskevat komissiota sen käyttäessä tutkintavaltuuksiaan. Tarkoitan tässä muun muassa valtuuksien alueellista rajoittamista koskemaan yhteisön aluetta ja rajoituksia, jotka aiheutuvat tutkimuksen kohteena olevien oikeudesta vaieta ja olla todistamatta itseään vastaan. Tällä oikeudella on ollut merkitystä myös tutkintamenettelyssä, joka johti komission päätökseen, joka on puolestaan esillä olevan asian perustana. [29]

54. Komission valtuuksiin tutkia kilpailunvastaisia menettelytapoja kohdistui aiemmin sellainen rajoitus, että komissiolla ei ollut valtuuksia kuulla henkilöitä saadakseen tutkinnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Asetuksen N:o 1/2003 tultua voimaan komissiolla on tällaiset valtuudet, mutta kuulemiseen tarvitaan asianomaisen henkilön suostumus. [30] Näiden valtuuksien suhteellinen heikkous käy ilmi siitä, että komissio ei voi velvoittaa henkilöitä todistamaan eikä kuulla heitä valaehtoisesti eikä määrätä sakkoja annettujen tietojen osoittautuessa virheellisiksi tai harhaanjohtaviksi.

55. Näin ollen kansallisissa rikosoikeudenkäynneissä tärkeällä todistajien kuulemisella, jota valittajan mainitsema Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö kos-

28 – Ks. edellä alaviitteessä 25 mainitun tuomion 55–57 kohta.

29 – Ks. edellä alaviitteessä 16 mainittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Mannesmannröhren-Werke v. komissio 20.2.2001 antama tuomio.

30 – Asetuksen N:o 1/2003 19 artiklan 1 kohta ja asetuksen N:o 773/2004 3 artikla. Asetukset on mainittu edellä alaviitteessä 23.

kee, voi olla kilpailunvastaisten menettelytapojen tutkinnassa ja niistä seuraamuksien määräämisessä ainoastaan hyvin vähäinen merkitys.

56. Näin ollen yhteisön kilpailuoikeuden noudattamisen tutkintaan liittyvässä todistelussa on keskityttävä nimenomaan kirjallisiin asiakirjoihin, vaikka niiden kokoaminen on käytännössä vaikeaa.

57. Lisäksi kirjallisiin asiakirjoihin perustuvassa todistelussa on sellainen hankaluus, että asiakirjat saattavat sisältää liikesalaisuuksia tai muita tietoja, joita ei saa paljastaa tai joiden paljastaminen on sallittua merkittävin rajoituksin. Jos on kysymys materiaalista, joka on peräisin tutkinnan kohteena olevista yrityksistä, tämä luottamuksellisuus vastapuolena olevien yritysten laillisten etujen turvaamiseksi on yksi oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteen näkökohdista. Yhteisöjen tuomioistuimet valvovat tarkasti tämän periaatteen noudattamista. [31]

58. Tutkinnan kohteena olevien yritysten lisäksi myös muilla luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joita asia koskee vahinkoa kärsineenä, kantajana tai tiedonantajana, voi olla selviä taloudellisia tai oikeudellisia etuja, jotka liittyvät kyseisten osapuolten antamien tietojen luottamuksellisuuteen tai henkilöllisyyden salassapitoon. Yhteisöjen tuomioistuin on myöntänyt myös tämän oikeuskäytännössään. [32]

59. Kolmansien osapuolten toimittamat kirjalliset todisteet voivat olla tärkeitä tutkittaessa kilpailunvastaisia sopimuksia ja menettelytapoja ja koottaessa todisteita tällaisten sopimusten ja menettelytapojen olemassaolosta. Lisäksi asianosaisilla kolmansilla osapuolilla saattaa olla etuja, jotka liittyvät heidän henkilöllisyytensä salassapitoon tai sellaisten tietojen salassapitoon, joista heidän henkilöllisyytensä voidaan päätellä. Näin ollen katson, että valittajan mainitsemaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee anonyymien todistajalausuntojen tai tällaisia lausuntoja sisältävien asiakirjojen käytön sallimista rikosoikeudenkäynneissä, ei voida vedota sen kiistämiseksi, että todisteena voitaisiin ottaa huomioon asiakirjoja, joita ovat toimittaneet kolmannet osapuolet, joiden anonymiteetti on turvattava.

60. Sen lisäksi, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisut eivät tarjoa lähtökohtia niihin sisältyvien anonyymien todista-

31 – Ks. esim. ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 19.6.1996 antama määräys yhdistetyissä asioissa T-134/94, T-136/94, T-137/94, T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 ja T-157/94, NMH Stahlwerke ym. v. komissio, päätös 19.6.1996 (Kok. 1996, s. II-537).

32 – Ks. edellä alaviitteessä 4 mainitussa asiassa Adams v. komissio 7.11.1983 annettu tuomio ja asia C-310/93 P, BPB Industries ja British Gypsum v. komissio, tuomio 6.4.1995 (Kok. 1995, s. I-865, 26 kohta).

jien käyttöä rikosasioissa koskevien edellytysten [33] soveltamiseksi kirjallisiin todisteisiin, joita esitetään näyttönä yhteisön kilpailuoikeuden mukaisten hallinnollisten tutkinta- ja täytäntöönpanomenettelyjen rikkomisesta, on huomattava, että tällainen analoginen soveltaminen mutkistaisi merkittävästi jo muutenkin vaikeaa todistelua kyseisen oikeuden mukaisten velvoitteiden rikkomisen yhteydessä.

61. Huomautan vielä tässä yhteydessä, että kirjallisten todisteiden, jotka eivät ole peräisin kolmansilta osapuolilta vaan vastapuolena olevilta yrityksiltä, laatijaa (laatijoita) ja tarkkaa alkuperää ei voida läheskään aina todeta, koska näiden seikkojen salaamiseen saattaa olla selviä syitä.

62. Edellä mainitulla ei ole merkitystä sen mahdollisuuden kannalta, että oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatetta noudatetaan. Tämän periaatteen noudattamiseksi on täytettävä kolme edellytystä.

63. Ensinnäkin yrityksille, joita vastaan esitetään todisteina asiakirjoja, joiden lähteen on pysyttävä anonyymina, on annettava mahdollisuus saada tutustua asiakirjoihin ja esittää siitä sekä kirjalliset että suulliset huomautuksensa. Lisäksi yrityksillä on oltava mahdollisuus esittää kyseisiä todisteita vastaan asiakirjoja tai muita todisteita.

64. Toiseksi komission on tutkintamenettelyssä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tarkastelussaan arvioitava kriittisesti tällaisten asiakirjojen todistusarvoa ja tarkasteltava huolellisesti mahdollisia merkkejä siitä, että asiakirjat eivät ole uskottavia tai todenperäisiä.

65. Kolmanneksi sovellettaessa oikeuskäytännössä hyväksyttyä vapaata todistelua [34] on valvottava, että EY:n perustamissopimuksen kilpailua koskevien säännösten rikkomista ei näytetä toteen ainoastaan tai enimmäkseen asiakirjoilla, joiden alkuperän tai laatijoiden on jäätävä vastapuolena olevalta yritykseltä tuntemattomaksi.

66. Tämän valitusperusteen arvioinnin päätteeksi totean, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on täyttänyt valituksenalaisen tuomion yhteydessä edellä mainitut kolme edellytystä.

33 – Nämä edellytykset on lueteltu edellä alaviitteessä 11 mainitun Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Visser v. Alankomaat antaman tuomion 32 kohdassa. Alankomaiden Hoge Raad teki tämän asian yhteydessä yhteenvedon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen aiemmasta oikeuskäytännöstä.

34 – Ks. tässä yhteydessä tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa mainittu julkisasiamiehen tehtäviä hoitaneen tuomari Vesterdorfin esittämä ratkaisuehdotus asiassa Rhône-Poulenc v. komissio, tuomio 24.10.1991 (Kok. 1991, s. II-867, II-869 ja II-954) ja tämän ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa mainitussa asiassa Met-Trans ja Sagpol 23.3.2000 annetun tuomion 27 kohta.

67. Valittajalla on ollut mahdollisuus esittää väitteensä jakoperusteita koskevan asiakirjan todistusarvoa vastaan.

68. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut näitä väitteitä ja päätellyt niistä valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa, "– – että tätä luotettavuutta vähentää väistämättä se, että konteksti, jossa se on laadittu, on pääosin tuntematon ja että komission tältä osin esittämiä väitteitä ei voida varmentaa – –."

69. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 94 kohdassa nimenomaisesti, että jakoperusteita koskevalla asiakirjalla on ainoastaan lisämerkitystä arvioitaessa todisteita riidanalaisesta rikkomisesta: "Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että jakoperusteita koskevalla asiakirjalla on tietty todistusarvo ja että se vahvistaa siinä yhtäpitävien todisteiden joukossa, jotka komissiolla on hallussaan, tietyt Verlucan selvityksiin sisältyvät olennaiset lausumat sellaisen sopimuksen olemassaolosta, jolla jaetaan saumattomien OCTG-putkien markkinat. – –"

70. Edellä esitetyn perusteella olen päätynyt siihen lopputulokseen, että valittajan ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

B *Toinen valitusperuste: EY 81 artiklan virheellinen soveltaminen komission päätöksen 2 artiklan osalta*

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely

71. Toinen valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion osaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Mannesmann on syyllistynyt komission päätöksen 2 artiklassa tarkoitettuun EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomiseen.

72. Tässä on kysymys valituksenalaisen tuomion laajoista osista (135–206 kohta), joita ei voida kuvata yksityiskohtaisesti tässä ratkaisuehdotuksessa.

73. Lyhyenä yhteenvetona voidaan mainita, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että valittaja on rikkonut kieltoa, joka koskee (horisontaalisten) kilpailua rajoittavien sopimusten tekemistä, tehdessään Corusin kanssa sopimuksen sileäpäisten OCTG-putkien toimittamisesta. Tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmä perustui siihen, että Vallourec ja Dalmine olivat tehneet vastaavat sopimukset Corusin kanssa noin kaksi vuotta aiemmin. Siten kolme eurooppalaista tuottajaa olisivat jakaneet keskenään sileäpäisten OCTG-putkien toimitukset Corusille. [35]

35 – Valituksenalaisen tuomion 188 kohta.

74. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti huomioon lisänäyttönä kilpailua rajoittavien sopimusten olemassaolosta Corusin kolmen tavarantoimittajan välillä seuraavat seikat:

- Corusin kanssa tehtyihin toimitussopimuksiin sisältyivät samankaltaiset indeksiin sitomista koskevat lausekkeet. [36]

- Pohdintoja VAM-sopimuksesta -nimisen asiakirjan, joka on päivätty 23.3.1990, olemassaolo. Asiakirjan sisältö vastaa täsmällisesti niiden sopimusten sisältöä, jotka Corus teki myöhemmin kolmen muun eurooppalaisen tuottajan kanssa. [37]

- Neljän eurooppalaisen tuottajan tapaaminen vuonna 1993 kantojensa yhteensovittamiseksi ja Corusin kierteityslaitoksen tulevasta sulkemisesta keskustelemiseksi. [38]

- Corusin ja kolmen muun eurooppalaisen tuottajan välisten toimitussopimusten epätavallisen pitkä kesto. [39]

75. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi, että asetusta N:o 2790/1999 [40] ei voida soveltaa rikkomiseen, johon Mannesmannin väitetään syyllistyneen, koska riidanalainen päätös tehtiin 8.12.1999 ja koska sen 2 artiklassa viitataan Mannesmannin osalta ajanjaksoon 1993–1997 eli ajanjaksoon, joka päättyi ennen asetuksen N:o 2790/1999 voimaantuloa 1.6.2000. Jos tämän asetuksen mukaisesti olisi voitu harkita poikkeuksen myöntämistä, poikkeusta olisi ollut haettava asetuksen N:o 17 4 artiklan mukaisesti. Koska poikkeusta ei ollut haettu, EY 81 artiklan 3 kohdan sovellettavuutta ei tarvinnut tarkastella. [41]

2. Valittajan väitteet

76. Valittaja esittää neljä väitettä niitä toteamuksia vastaan, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 206 kohdassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kyseisessä tuomion kohdassa, että komissio saattoi oikein perustein katsoa, että toimitussopimukset muodostavat riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen ja näyttävät sen olemassaolon oikeudellisesti riittävällä tavalla toteen, ja että lisätodisteet vahvistavat

36 – Valituksenalaisen tuomion 165 ja 166 kohta.

37 – Valituksenalaisen tuomion 182 ja 183 kohta.

38 – Valituksenalaisen tuomion 187 kohta.

39 – Valituksenalaisen tuomion 164 kohta.

40 – EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 22 päivänä joulukuuta 1999 annettu komission asetus (EY) N:o 2790/1999 (EYVL L 336, s. 21).

41 – Valituksenalaisen tuomion 172 ja 173 kohta.

oikeaksi komission väitteen, jonka mukaan nämä sopimukset ovat osa laajempaa kierteitettyjen OCTG-standardiputkien markkinoihin vaikuttavaa yhteistä politiikkaa.

77. Ensinnäkin valittajan mukaan ei ole riittävällä tavalla näytetty toteen, että asianomaiset tuottajat olisivat kaikin puolin olleet tietoisia toistensa toimitussopimuksista, jotka oli tehty Corusin kanssa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei ole arvioidessaan kyseisiä todisteita soveltanut niitä (tiukkoja) vaatimuksia, joita oikeuskäytännön [42] mukaan on sovellettava todettaessa yhdenmukaistetun menettelytavan olemassaolo.

78. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti perusteettomasti ottamatta huomioon sen, että Vallourecin, Dalminen ja Mannesmannin Corusin kanssa tekemiä sopimuksia ei tehty samana ajankohtana.

79. Kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki perusteettomasti päätelmän asianomaisten tavarantoimittajien välisestä horisontaalisesta yhteistoiminnasta sopimusten keston ja sopimuksiin sisältyvien hintaindeksointimenetelmien pohjalta.

80. Neljänneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näkemykset asetuksen N:o 2790/1999 sovellettavuudesta ovat valittajan mukaan virheellisiä tai puutteellisia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi ollut sisällytettävä tarkasteluunsa kyseisenä ajankohtana voimassa olleet direktiivit 1983/83 ja 1984/83 [43] ja oltava siten soveltamatta EY 81 artiklan 1 kohtaa valittajan ja Corusin väliseen sopimukseen.

3. Komission perustelut

81. Komissio katsoo, että tämä valitusperuste on tehoton siltä osin kuin se koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmiä toimitussopimuksen horisontaalisesta luonteesta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitettu rikkominen on oikeudellisesti riittävällä tavalla näytetty toteen ja että ei ole ehdottoman välttämätöntä tarkastella komission päättelyä neljän eurooppalaisen tuottajan välisestä yhteistoiminnasta.

42 – Valittaja viittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-347/94, Mayr-Meinhof v. komissio, 14.5.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. II-1751, 65 kohta) ja yhdistetyissä asioissa T-25/95, T-26/95, T-30/95, T-31/95, T-32/95, T-34/95, T-35/95, T-36/95, T-37/95, T-38/95, T-39/95, T-42/95, T-43/95, T-44/95, T-45/95, T-46/95, T-48/95, T-50/95, T-51/95, T-52/95, T-53/95, T-54/95, T-55/95, T-56/95, T-57/95, T-58/95, T-59/95, T-60/95, T-61/95, T-62/95, T-63/95, T-64/95, T-65/95, T-68/95, T-69/95, T-70/95, T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, Cimenteries CBR ym. v. komissio, 15.3.2000 antamaan tuomioon (Kok. 2000, s. II-491, 4027 kohta).

43 – Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinmyyntisopimusten ryhmiin 22 päivänä kesäkuuta 1983 annettu komission asetus (ETY) N:o 1983/83 (EYVL L 173, s. 1) ja perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinostosopimusten ryhmiin 22 päivänä kesäkuuta 1983 annettu komission asetus (ETY) N:o 1984/83 (EYVL L 173, s. 5).

82. Ainoastaan kaksi seuraavaa väitettä voisivat olla tehokkaita: sopimuksiin sisältyvä hintamenetelmä ei anna aihetta vastaväitteisiin kilpailusuhteiden kannalta, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi saanut arvioida Corusin kanssa tehtyä sopimusta ainoastaan EY 81 artiklan 1 kohdan kannalta, vaan sen olisi ollut arvioitava sopimusta myös EY 81 artiklan 3 kohdan kannalta ja erityisesti ryhmäpoikkeusasetusten N:o 1983/83 ja N:o 1984/83 kannalta.

83. Kolmen ensimmäisen väitteen tutkittavaksi ottamisesta komissio huomauttaa, että väitteet kohdistuvat pääasiallisesti komission päätöstä vastaan eivätkä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaa todisteiden todistusarvon arviointia vastaan. Siltä osin kuin nämä väitteet kohdistuvat nimenomaisesti valituksenalaiseen tuomioon, niihin sisältyy ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamien tosiseikkojen kiistäminen, ilman että pyrittäisiin osoittamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvoineen väärin eri todisteiden todistusarvoa tosiseikkojen arvioinnissaan.

84. Tässä on komission mukaan itse asiassa kysymys peitellystä yrityksestä saada aikaan se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioimia tosiseikkoja tarkastellaan uudelleen. Siten kyseiset väitteet eivät ole oikeuskysymyksiä, joihin yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan mukaan voidaan hakea muutosta.

85. Nämä perustelut ovat komission mukaan myös täysin sovellettavissa valittajan perusteluihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen niitä päätelmiä vastaan, jotka koskevat sopimuksiin sisältyvää hintamenetelmää.

86. Väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi ollut automaattisesti jätettävä soveltamatta EY 81 artiklan 1 kohtaa toimitussopimukseen, esitetään ensimmäisen kerran valituksessa, joten se olisi siten jätettävä tutkimatta.

4. Asian arviointi

87. Komissio on mielestäni viitannut perustellusti siihen, että huomattava osa tätä valitusperustetta tukevista väitteistä on tehottomia. Tämä koskee niitä väitteitä, joilla valittaja pyrkii osoittamaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätellyt perusteettomasti, että sileäpäisten OCTG-standardiputkien toimittamista koskeva sopimus, jonka valittaja teki Corusin kanssa vuonna 1993, on ollut osa horisontaalista sopimusta, jolla neljä eurooppalaista tuottajaa ovat jakaneet keskenään sileäpäisten OCTG-standardiputkien markkinat Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

88. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen 2 artik-

lassa tarkoitettu rikkominen on oikeudellisesti riittävällä tavalla näytetty toteen, mistä johtuu, että "– – ei ole ehdottoman välttämätöntä tarkastella myöskään komission päättelyä neljän eurooppalaisen tuottajan välisestä yhteistoiminnasta – –". Tästä toteamuksesta voidaan tehdä ainoastaan sellainen päätelmä, että tämä komission päättely on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ainoastaan toissijaista.

89. Edellä mainittua päätelmää vahvistaa valituksenalaisen tuomion 206 kohta, joka kuuluu seuraavasti: "Edellä esitetyn valossa on pääteltävä, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä oikein perustein katsonut, että toimitussopimukset muodostavat riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen ja näyttävät sen olemassaolon oikeudellisesti riittävällä tavalla toteen. Lisäksi on *kaiken varalta* [44] todettava, että komission hallussa olevat lisätodisteet vahvistavat oikeelliseksi komission väitteen, jonka mukaan nämä sopimukset ovat osa laajempaa kierteitettyjen OCTG-standardiputkien markkinoihin vaikuttavaa yhteistä politiikkaa."

90. Näin ollen katson, että edellä 77 ja 78 kohdassa mainitut väitteet sekä 79 kohdassa mainittu väite, siltä osin kuin se koski toimitussopimusten kestoa, voidaan tehottomuutensa vuoksi jättää tarkastelun ulkopuolelle.

91. Olen sitä mieltä, että 79 kohdassa mainittu väite, joka koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 165–167 kohdassa tekemiä päätelmiä toimitussopimuksiin sisältyvistä hintaindeksointimenetelmistä, on jätettävä tutkimatta.

92. Valittaja perustelee tätä väitettä hieman ylimalkaisesti toteamalla, että hintaindeksointimenetelmä ei ole kilpailusääntöjen vastainen. Komissio ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin eivät olisi selvittäneet, että kyseiset osapuolet ovat vaihtaneet luvattomasti tietoja tästä asiasta.

93. Valittaja ei ole tässä yhteydessä selvittänyt, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut väärin arvioidessaan todisteita, joita se käyttää päätelmiensä perustana. Siksi joudun toteamaan, että tässä on kysymys peitellystä pyynnöstä tarkastella uudelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tosiseikkojen arviointia. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällainen pyyntö on jätettävä tutkimatta. [45]

94. Myös edellä 80 kohdassa mainittu väite on mielestäni jätettävä tutkimatta, koska se on esitetty liian myöhään.

44 – Kursivointi tässä.

45 – Runsaasta oikeuskäytännöstä rajoitun viittaamaan ainoastaan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-182/99 P, Salzgitter v. komissio, 2.10.2003 antamaan tuomioon (Kok. 2003, s. I-10761, 43 kohta).

95. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 172 ja 173 kohdassa ottama kanta valittajan väitteisiin, jotka perustuivat asetukseen N:o 2790/1999, on mielestäni itsessään kiistaton.

96. En voi hyväksyä myöskään sitä näkemystä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi ollut vielä omasta aloitteestaan selvitettävä, sovelletaanko toimitussopimuksia tehtäessä voimassa olleita asetuksia N:o 1983/83 ja N:o 1984/83 kyseisiin sopimuksiin.

97. En löydä nykyisestä oikeuskäytännöstä mitään tukea tälle selvittämistä koskevalle kannalle, mutta löydän ennakkotapauksia, jotka puhuvat sitä vastaan. [46]

98. Jos valittaja oli sitä mieltä, että toimitussopimuksiin olisi ollut sovellettava direktiivin 1983/83 ja direktiivin 1984/83 mukaisia ryhmäpoikkeuksia, valittajan olisi ollut myös esitettävä tämä väite hallinnollisessa tutkintamenettelyssä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa pidettävässä oikeudenkäynnissä.

99. Valittaja ja komissio keskustelivat suullisessa käsittelyssä siitä, voisivatko kyseiset sopimukset kuulua tavoitteensa ja tarkoituksensa perusteella ryhmäpoikkeusten soveltamisalaan. Tämä keskustelu kuvaa ainoastaan sitä, että ryhmäpoikkeuksiin vedottiin väärässä instanssissa ja väärään aikaan.

100. Edellä esitetyn perusteella katson, että valittajan toinen valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta ja että se on muilta osin tehoton.

C Kolmas valitusperuste: yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen määrättyä sakkoa laskettaessa

1. Valituksenalaisen tuomion merkitykselliset kohdat

101. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli valituksenalaisen tuomion 295 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa perusteellisesti valittajan kantaa, jonka mukaan valittaja on tehnyt yhteistyötä komission tutkinnassa, joka johti riidanalaiseen päätökseen. Komissio ei valittajan mukaan ottanut tätä kantaa riittävästi huomioon

– verrattuna Valloureciin, jonka sakkoa alennettiin 40 prosenttia sen tekemän yhteistyön johdosta, ja

46 – Asia C-265/97 P, VBA v. Florimex ym., tuomio 30.3.2000 (Kok. 2000, s. I-2061, 114 kohta).

– verrattuna Dalmineen, jonka sakkoa alennettiin 20 prosenttia sen tekemän yhteistyön johdosta.

Lisäksi komissio moitti valittajaa perusteettomasti siitä, että tämä oli nostanut komission asetuksen N:o 17 11 artiklan 5 kohdan nojalla tekemästä päätöksestä kanteen [47] ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Samalla komissio suhtautui valittajan mukaan huomattavasti lempeämmin Dalmineen, joka oli nostanut vastaavan kanteen.

102. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vertasi valituksenalaisen tuomion 297–301 kohdassa yhteistyötä, jota Vallourec ja erityisesti sitä edustava Verluca teki komission kanssa tutkinnan aikana, Mannesmannin ja erityisesti sitä edustavan Becherin yhteistyöhön.

103. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tuomion 302 kohdassa, että tietoja, jotka komissio sai Mannesmannilta ennen väitetiedoksiannon lähettämistä, ei voida verrata Vallourecin toimittamiin tietoihin.

47 – Edellä alaviitteessä 16 mainitussa asiassa Mannesmannröhren-Werke v. komissio annettu tuomio.

104. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vertasi tuomion 303–305 kohdassa Dalminen komission kanssa tekemää yhteistyötä Mannesmannin tekemään yhteistyöhön ja totesi tuomion 306 kohdassa, että Mannesmannin väite ei voi olla perusteena yhteistyötiedonannon D 2 kohdan toisen luetelmakohdan soveltamiselle sille määrätyn sakon alentamiseksi.

105. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selitti tuomion 307–309 kohdassa, miksi sakon alentaminen sakkojen laskennassa sovellettavien suuntaviivojen 3 kohdan mukaisesti ei ole perusteltua.

106. Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi Mannesmannin toimintaa asianosaisena asian T-112/98 oikeudenkäynnissä ja totesi tuomion 312 kohdassa, että kokonaisuutena tarkasteltuna Mannesmannin toiminta ei ollut yhteistyötä.

2. Valittajan väitteet

107. Valittaja esittää valitusperusteidensa tueksi kolme väitettä, joista kaksi ensimmäistä koskevat valittajan mielestä perusteettomia eroja siinä, miten Vallourecin ja

Dalminen toimintaa hallinnollisen menettelyn aikana arvioitiin verrattuna valittajan toiminnan arviointiin. Kolmas väite koskee päätelmiä, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki asian T-112/98 oikeudenkäynnistä.

108. Valittaja vetoaa yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen, sellaisena kuin sitä on kehitetty oikeuskäytännössä, määrättäessä sakkoja kilpailuoikeudellisessa menettelyssä ja katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vähätellyt valittajan yhteistyötä komission tutkinnassa verrattuna Vallourecin yhteistyöhön. [48]

109. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mukaan toiminut erityisesti sen säännön vastaisesti, että sovellettaessa yhteistyötiedonantoa on otettava huomioon kaikki yhteistyö, joka helpottaa komission toimintaa ennen väitetiedoksiannon lähettämistä. [49]

110. Valittaja esitti tässä asiassa Becherin lausuman, minkä myötä valittaja vahvisti osallisuutensa kilpailusääntöjen mahdolliseen rikkomiseen, ennen kuin komissio oli lähettänyt väitetiedoksiantonsa. Lisäksi komission päätöksestä itsestään ilmenee, että Becherin lausuma oli tärkeä todiste komissiolle.

111. Vaikka Verlucan lausumat olivat ehkä yksityiskohtaisempia ja laajempia, tämä (vähäinen) ero ei tee perusteltua siitä, että sakon määräämisessä toimittiin oleellisesti eri tavalla: ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että Vallourecille määrätyn sakon alentaminen 40 prosentilla oli perusteltua, mutta valittajalle määrättyä sakkoa ei alennettu lainkaan.

112. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin aliarvioi valittajan mukaan sen asennetta myös verrattuna Dalmineen. Valittaja ei tosiasiallisesti kiistänyt väitetiedoksiantoa, mutta Dalmine nimenomaisesti hyväksyi sen. Valittaja katsoo, että yhteistyötiedonannon D 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa ei edellytetä tällaista nimenomaista väitetiedoksiannon hyväksymistä. Valittaja joka tapauksessa katsoo, että puhtaasti muodollista eroa osapuolten toiminnassa on liioiteltu runsaasti, koska Dalminelle määrättyä sakkoa alennettiin 20 prosenttia, mutta valittajalle määrättyä sakkoa ei alennettu lainkaan.

113. Valittaja kiistää kolmannessa väitteessään päätelmät, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki kanteesta, jonka

48 – Ks. esim. yhdistetyt asiat T-45/98 ja T-47/98, Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni v. komissio, tuomio 13.12.2001 (Kok. 2001, s. II-3757, 237 kohta) ja asia T-31/99, ABB Asea Brown Boveri v. komissio, tuomio 20.3.2002 (Kok. 2002, s. II-1881, 240 kohta).

49 – Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut tämän säännön olemassaolon yhdistetyissä asioissa T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ja T-252/01, Tokai Carbon ym., 29.4.2004 antamassaan tuomiossa (Kok. 2001, s. II-1181, 435 kohta).

valittaja nosti komission 15.5.1998 tekemästä päätöksestä ja joka johti asiaan T-112/98. Valittaja käytti tässä asiassa menestyksekkäästi puolustautumisoikeuksiaan, mitä ei saisi sälyttää valittajan kannettavaksi arvioitaessa valittajalle määrätyn sakon kohtuullisuutta.

116. Lisäksi komissio viittaa vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuin ei voi valituksen yhteydessä korvata omalla arvioinnillaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia sakkojen suuruuden kohtuullisuudesta. [51]

3. Komission perustelut

114. Komissio katsoo, että kolmanteen valitusperusteeseen sisältyvät kolme väitettä on jätettävä tutkimatta, koska vastaaminen kysymykseen, onko yritys tehnyt yhteistyötä todettaessa kilpailusääntöjen rikkominen, ja tällaisen yhteistyön hyödyn arvioiminen verrattuna muihin yrityksiin on luonteeltaan tosiseikkoja koskevaa ja sisältää tosiseikkojen arviointia. [50] Tähän on toimivalta ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella, eikä siis yhteisöjen tuomioistuimella valituksen yhteydessä.

117. Komissio kiistää valittajan ensimmäisen väitteen toteamalla, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut valituksenalaisen tuomion 299 ja 300 kohdassa huolellisesti yhteistyötä, jota Verlucan edustama Vallourec ja Becherin edustama valittaja tekivät komission kanssa. Lisäksi valittaja ei ole näyttänyt toteen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut lakia virheellisesti arvioidessaan tapaa, miten komissio on käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaa sakkoja vahvistettaessa.

115. Lisäksi valittaja ei ole katsonut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt aineellisia virheitä arvioidessaan tosiseikkoja tai todisteita.

118. Komission mukaan myös toinen väite on selvästi perusteeton, koska se perustuu yhteistyötiedonannon D 2 kohdan toisen luetelmakohdan virheelliseen lukemiseen. Kyseisen luetelmakohdan mukaan yritykselle määrättyä sakkoa voidaan alentaa 10–50 prosenttia, jos yritys vastaanotettuaan komission väitetiedoksiannon ilmoittaa komissiolle, että se ei kiistä olennaisilta osin tosiseikkoja, joilla komissio perustelee syytöksensä.

50 – Asia C-19/95 P, San Marco v. komissio, päätös 17.9.1996 (Kok. 1996, s. I-4437, 39 kohta).

51 – Ks. esim. asia C-338/00, Volkswagen v. komissio, tuomio 18.9.2003 (Kok. 2003, s. I-9189, 151 kohta).

119. Kun otetaan lisäksi huomioon erot oikeusvaikutuksissa, joita yhteisön kilpailuoikeudessa liitetään siihen, onko merkitykselliset tosiseikat myönnetty vai ei, [52] tässä asiassa ei ole kysymys sellaisesta erosta kohtelussa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi ollut ryhdyttävä korjaamaan tilannetta.

120. Kolmannesta väitteestä komissio huomauttaa, että se on tehoton, koska se kohdistuu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ylimääräisiin perusteluihin, ja että se on siten jätettävä tutkimatta.

121. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 311 ja 312 kohdassa kuvannut ja arvioinut tosiseikat oikein, mistä voisi päätellä, että Mannesmann ei ole tehnyt todellista yhteistyötä hallinnollisen menettelyn aikana.

4. Asian arviointi

122. Olen esittänyt edellä osapuolten väitteet ja perustelut melko perusteellisesti osapuolten esittämien perustelujen tosiseikkoihin liittyvän luonteen kuvaamiseksi.

123. Perustelujen tosiseikkoihin liittyvä luonne johtuu siitä, että riidanalaisen päätöksen sakkojen laskemista ja niiden alentamista koskevien kohtien tarkastelu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kohdistui pääasiassa tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointiin, jota ei kuulu suorittaa uudelleen valituksen yhteydessä.

124. Näin ollen komission väitteet kaikkien kolmen väitteen tutkittavaksi ottamista vastaan ovat ensi silmäyksellä vakuuttavia.

125. Ainoastaan siinä tapauksessa, että olisi lähtökohtaisesti uskottavaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt tarkastelussaan selvästi virheitä ja esimerkiksi jättänyt perusteettomasti tarkastelematta tai arvioinut ainoastaan osittain tosiseikkoja ja olosuhteita, jotka olisivat voineet johtaa toisenlaiseen lopulliseen arvioon, tilanne voidaan korjata valituksen yhteydessä. [53]

126. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli väitettä, jonka mukaan komissio soveltaessaan yhteistyötiedonantoa kohteli Mannesmannia syrjivästi Valloureciin nähden, ja vertasi keskenään Mannesmannin

52 – Vrt. asia C-297/98 P, SCA Holding v. komissio, tuomio 16.11.2000 (Kok. 2000, s. I-10119, 39 kohta) ja asia T-224/00, Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, tuomio 9.7.2003 (Kok. 2003, s. II-2597, 227 kohta).

53 – Ks. mm. asia C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym., tuomio 11.2.1999 (Kok. 1999, s. I-769, 29 kohta) ja asia C-352/98 P, Bergaderm ym. v. komissio, tuomio 4.7.2000 (Kok. 2000, s. I-5291, 49 kohta).

ja Vallourecin reaktiota väitetiedoksiantoon. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei jättänyt näissä tarkasteluissaan huomioimatta tosiseikkoja, jotka voisivat tukea sellaista kantaa, että määrättyjä sakkoja laskettaessa olisi loukattu yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

127. Verratessaan Mannesmannia ja Vallourecia keskenään tuomion 299–301 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selitti vakuuttavasti, miksi Verlucan edustaman Vallourecin tekemä yhteistyö oli laadullisesti ja määrällisesti aivan toisentasoista kuin Becherin edustaman Mannesmannin yhteistyö.

128. Verratessaan Mannessmania ja Dalminea ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki, ottaen huomioon yhteistyötiedonannon D 2 kohdan toisen luetelmakohdan sanamuodon, oikean päätelmän siitä, että Mannesmann ei Dalminen lailla ilmoittanut komissiolle nimenomaisesti, että se ei kiistä väitetiedoksiannon perustana olevia tosiasioita. Kun otetaan huomioon erilaiset oikeusvaikutukset,[54] jotka liittyvät molempien yritysten erilaisiin reaktioihin, ero sakkojen määrässä ei ole oikeudellisesti merkityksellistä syrjivää kohtelua.

54 – Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 119 kohta ja alaviite 52.

129. Katson, että valittajan kolmas väite on jätettävä tutkimatta, koska se kohdistuu yksinkertaisesti tehottomasti ensimmäisen oikeusasteen ylimääräiseen toteamukseen.

130. Täydellisyyden nimissä haluan vielä huomauttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut arvioida, että toiminnan, joka johti siihen, että Mannesmann ei koskaan toimittanut tietoja, jotka sen oli toimitettava riippumatta kanteesta, jonka se oli nostanut komission päätöksestä ja joka johti tuomioon asiassa T-112/98, ei voida katsoa olleen luonteeltaan yhteistyöhaluista.

131. Katson näin ollen, että kolmas valitusperuste on jätettävä kaikilta osiltaan tutkimatta.

VI Oikeudenkäyntikulut

132. Kaikki valittajan esittämät valitusperusteet on hylätty, ja komissio on vaatinut, että kantaja velvoitetaan vastaamaan oikeudenkäyntikuluista, joten totean Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan nojalla, että kantaja vastaa oikeudenkäyntikuluista.

VII Ratkaisuehdotus

133. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa seuraavaa:

1) Valittajan valitus hylätään kokonaisuudessaan.

2) Valittaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.